

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Ο.Σ.Α. ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή αρ. 39065/16)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

21 Μαρτίου 2019

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική υπό τις προβλεπόμενες στο άρθρο 44 παρ.2 της Σύμβασης προϋποθέσεις. Ενδέχεται να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση O.S.A. και λοιποί κατά Ελλάδος,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζοντας σε τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Ksenija Turkovic, *Πρόεδρος*

Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Krzysztof Wojtyczek,

Armen Harutyunyan,

Tim Eicke,

Jovan Ilievski,

Gilberto Felici, *Δικαστές*

και Renata Degener, *Αναπληρώτρια Γραμματέας Τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 26 Φεβρουαρίου 2019,

Εκδίδει την παρακάτω απόφαση, η οποία ελήφθη κατά την ως άνω
ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη με μια προσφυγή (υπ'αριθ.39065/16) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από τέσσερις Αφγανούς υπηκόους, τον Κο O.S.A («ο πρώτος προσφεύγων»), τον Κο M.A.A. («ο δεύτερος προσφεύγων»), τον Κο A.M. («ο τρίτος προσφεύγων») και τον Κο A.A.S. («ο τέταρτος προσφεύγων»), οι οποίοι προσέφυγαν στο Δικαστήριο στις 5 Ιουλίου 2016 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»). Το τμήμα αποφάσισε να μην αποκαλύψει την ταυτότητα των προσφευγόντων (άρθρο 47 παραγ.4 του Κανονισμού του Δικαστηρίου).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπήθηκαν από τον Κο I.-J.Tegebauer, Δικηγόρο Τρίερ (Γερμανία). Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, Κο Κ.Γεωργιάδη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την Κα Ζ.Χατζηπαύλου, Δικαστική Πληρεξούσια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Οι προσφεύγοντες επικαλέστηκαν παραβίαση των άρθρων 3 και 5 παρ.1, 2 και 4 της Σύμβασης.
4. Στις 3 Μαρτίου 2017, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ι. ΟΙ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Οι προσφεύγοντες γεννήθηκαν το 1967, 1990, 1982 και 1968 αντίστοιχα.

Α. Η σύλληψη και η τοποθέτηση των προσφευγόντων στο κέντρο της ΒΙΑΛ και η διαδικασία αίτησης ασύλου

6. Στις 20 Μαρτίου 2016 τέθηκε σε ισχύ η «Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας». Προβλέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την επιστροφή των παράτυπων μεταναστών από την Ελλάδα στην Τουρκία.

7. Στις 21 Μαρτίου 2016, οι τέσσερις προσφεύγοντες έφτασαν στο νησί της Χίου μαζί με τις αντίστοιχες οικογένειές τους. Συλλήφθηκαν και τοποθετήθηκαν στο *hotspot* της Βιάλ (κέντρο υποδοχής, ταυτοποίησης και καταγραφής μεταναστών εγκατεστημένο σε εγκαταλειμμένο εργοστάσιο γνωστό με το ακρωνύμιο ΒΙΑΛ-«το κέντρο της Βιάλ»).

8. Με τέσσερις αποφάσεις της 21^{ης} Μαρτίου 2016, ο Διευθυντής της Αστυνομίας της Χίου διέταξε την κράτηση των προσφευγόντων. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, την ίδια ημέρα οι προσφεύγοντες έλαβαν ένα ενημερωτικό φυλλάδιο σε γλώσσα κατανοητή σε εκείνους σχετικά με τους λόγους της κράτησής τους και τα δικαιώματά τους.

9. Στις 24 Μαρτίου 2016, ο Διευθυντής της Αστυνομίας της Χίου εξέδωσε τέσσερις αποφάσεις, οι οποίες διέταζαν την απέλαση των προσφευγόντων καθώς και την παράταση της κράτησής τους μέχρι την απέλασή τους για περίοδο που δεν μπορούσε να υπερβαίνει τους έξι μήνες λόγω του κινδύνου διαφυγής τους. Οι αποφάσεις αυτές, οι οποίες ήταν συντεταγμένες στα ελληνικά και οι οποίες ανέφεραν ότι οι προσφεύγοντες είχαν τη δυνατότητα να καταθέσουν προσφυγή ενώπιον του Γενικού Διευθυντή της Αστυνομίας

Βόρειου Αιγαίου ή να διατυπώσουν αντιρρήσεις ως προς την κράτησή τους ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Μυτιλήνης, κοινοποιήθηκαν στους ενδιαφερόμενους την ίδια ημέρα.

10. Στις 4 Απριλίου 2016, οι προσφεύγοντες εξέφρασαν ενώπιον των παρόντων αστυνομικών στο κέντρο της Βιάλ τη βούλησή τους να ζητήσουν άσυλο.

11. Στις 22 Απριλίου 2016 και τις 7 Μαΐου 2016 (για τον δεύτερο προσφεύγοντα και για τους πρώτο, τρίτο και τέταρτο προσφεύγοντες, αντίστοιχα), ο Γενικός Διευθυντής της Αστυνομίας Βορείου Αιγαίου έλαβε τέσσερις αποφάσεις, οι οποίες ανέστειλαν την απέλαση των προσφευγόντων μέχρι να λήξει η διαδικασία εξέτασης της αίτησής τους για χορήγηση ασύλου. Οι αποφάσεις ανέφεραν ότι περιοριστικά της ελευθερίας κίνησής τους μέτρα είχαν επιβληθεί στους ενδιαφερόμενους, ιδιαίτερα η υποχρέωση να μην αποχωρήσουν από το νησί της Χίου και να παραμείνουν στο κέντρο της Βιάλ. Ανέφεραν επίσης ότι οποιαδήποτε αλλαγή διεύθυνσης έπρεπε να δηλωθεί στην αστυνομία. Οι άνω αποφάσεις κοινοποιήθηκαν στους προσφεύγοντες στις 16 Μαΐου 2016. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, οι άνω αποφάσεις επέβαλαν στους προσφεύγοντες, όχι να παραμείνουν στο κέντρο της Βιάλ αλλά μόνο να μην εγκαταλείψουν το νησί της Χίου.

12. Σε διάφορες ημερομηνίες, ήτοι στις 23 Ιουνίου 2016 (για τον τέταρτο προσφεύγοντα), τις 2 Αυγούστου 2016 (για τον δεύτερο προσφεύγοντα), τις 7 Σεπτεμβρίου 2016 (για τον πρώτο προσφεύγοντα) και τις 12 Σεπτεμβρίου 2016 (για τον τρίτο προσφεύγοντα), η ανεξάρτητη ομάδα που είναι επιφορτισμένη με τις αιτήσεις ασύλου της Χίου χορήγησε στον κάθε προσφεύγοντα αποδεικτικό προσωρινής καταγραφής της αίτησής του για χορήγηση ασύλου. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι από την άνω ημερομηνία άρθηκε ο γεωγραφικός περιορισμός που είχε επιβληθεί σε κάθε ενδιαφερόμενο μέχρι τότε.

13. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου, οι προσφεύγοντες καλούνταν να εμφανίζονται ενώπιον των αρμόδιων αρχών για την τελική καταγραφή των αιτήσεών τους για άσυλο σε μεταγενέστερες ημερομηνίες, ήτοι στις 9

Αυγούστου 2016 (για τον τέταρτο προσφεύγοντα), τις 18 Ιανουαρίου 2017 (για τον δεύτερο προσφεύγοντα), τις 16 Μαρτίου 2017 (για τον πρώτο προσφεύγοντα) και τις 20 Μαρτίου 2017 (για τον τρίτο προσφεύγοντα).

14. Δεδομένου ότι ο τρίτος και ο τέταρτος προσφεύγων δεν εμφανίστηκαν ενώπιον των αρμόδιων αρχών κατά την ημερομηνία κλήσης τους για την άνω καταγραφή, οι αιτήσεις ασύλου τους αρχειοθετήθηκαν.

15. Ο τέταρτος προσφεύγων υπέβαλε νέα αίτηση καταγραφής της αίτησής του για χορήγηση ασύλου στις 5 Σεπτεμβρίου 2016. Ωστόσο, δεν εμφανίστηκε ενώπιον των αρμόδιων αρχών κατά την ημερομηνία της δεύτερης κλήσης του, στις 26 Ιανουαρίου 2017, και η αίτησή του τέθηκε εκ νέου στο αρχείο.

B. Οι συνθήκες κράτησης στο κέντρο της Βιάλ σύμφωνα με τους προσφεύγοντες

16. Προκειμένου περί των συνθηκών κράτησής τους στο κέντρο της Βιάλ, οι προσφεύγοντες παραθέτουν τις ακόλουθες πληροφορίες.

Το κέντρο αυτό άνοιξε το 2015 για να εξυπηρετήσει την καταγραφή των προσφύγων που έφταναν στα ελληνικά νησιά. Την εποχή εκείνη το διαχειρίζονταν ανθρωπιστικές οργανώσεις και η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, οι οποίοι φέρονται να αποσύρθηκαν στις 20 Μαρτίου 2016, ημερομηνία υπογραφής της «Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας» για τους πρόσφυγες με προέλευση την Τουρκία.

17. Οι συνθήκες κράτησης στο κέντρο της Βιάλ ήταν κακές. Η τροφή ήταν χαμηλής διατροφικής ποιότητας και η ποσότητά της ανεπαρκής. Το τυπικό καθημερινό μενού αποτελείτο από ένα πρωινό με μία μερίδα κεϊκ ή ένα κρουασάν και χυμό πορτοκάλι, από ένα μεσημεριανό γεύμα με βραστές πατάτες ή ζυμαρικά με ψωμί και από ένα βραδινό με βραστές πατάτες ή ρύζι με ψωμί. Κατά τα λεγόμενα οδοντιάτρου της Χίου που περιέθαλπε τους πρόσφυγες, εκείνοι έδειχναν σημάδια από σκορβούτο λόγω έλλειψης βιταμίνης C. Υπήρχαν σκουλήκια στην τροφή και δεν υπήρξε καμία βελτίωση σε σχέση με θέμα αυτό παρά τις υποσχέσεις που δόθηκαν προς την

κατεύθυνση αυτή.

18. Στις 28 Ιουλίου 2016, πρόσφυγες διαδήλωσαν για να διαμαρτυρηθούν για την τροφή στο κέντρο και αρνήθηκαν τις μερίδες που διανέμονταν. Στις 6 Αυγούστου 2016, σε διαδήλωση για τον ίδιο λόγο, αστυνομικός τραυματίστηκε από πετροβόλημα. Οι αρχές σταμάτησαν λοιπόν τη διανομή γευμάτων. Στις 7 Αυγούστου 2016, οι πρόσφυγες ενημέρωσαν τις ανθρωπιστικές οργανώσεις ότι γινόταν διανομή νερού και ψωμιού και μόνο. Η διανομή τροφής ξανάρχισε στις 9 Αυγούστου 2016.

19. Επιπλέον υπήρχε υπερπληθυσμός στο κέντρο: το εν λόγω κέντρο, χωρητικότητας 1100 ατόμων, φιλοξενούσε 1251 άτομα στις 21 Μαρτίου 2016, 2514 άτομα στις 13 Ιουνίου 2016 και 2598 άτομα στις 30 Ιουνίου 2016. Οι τουαλέτες ήταν βρώμικες και δεν υπήρχε τρεχούμενο νερό τη μισή ημέρα.

20. Οι παρεχόμενες ιατρικές φροντίδες ήταν στοιχειώδεις και γιατρός ήταν παρόν στο κέντρο πάρα μόνο δύο φορές την εβδομάδα για πέντε ώρες.

21. Προς επίρρωση των ισχυρισμών τους για τις συνθήκες διαβίωσης στο κέντρο της ΒΙΑΛ, οι προσφεύγοντες προσκομίζουν μία έκθεση της *Human Rights Watch* με τίτλο «*Greece: Asylum Seekers Locked up*» της 14^{ης} Απριλίου 2016, μία έκθεση της *Amnesty International*, με τίτλο «*Greece: Refugees detained in dire conditions amid rush to implement EU-Turkey deal*» της 7^{ης} Απριλίου 2016, καθώς και ένα άρθρο της βρετανικής εφημερίδας *The Independent*, με τίτλο «*The Chios Hilton: inside the refugee camp that makes prison look like a five star hotel*» της 22ας Απριλίου 2016. Προσκομίζουν επίσης την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας της 26^{ης} Σεπτεμβρίου 2017, η οποία συντάχθηκε μετά τις επισκέψεις αυτής στην Ελλάδα μεταξύ 13 και 18 Απριλίου 2016 και μεταξύ 19 και 25 Ιουλίου 2016.

Γ. Οι συνθήκες κράτησης στο κέντρο της Βιάλ σύμφωνα με την

Κυβέρνηση

22. Η Κυβέρνηση παρέχει από την πλευρά της τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες κράτησης στο κέντρο της Βιάλ.

Επιφάνειας 33 851,30 τ.μ., το κέντρο της Βιάλ βρίσκεται σε 1,5 χλμ από το πλησιέστερο χωριό και σε 7 χλμ από την πόλη της Χίου. Συνδέεται με την πόλη με λεωφορείο που περνά κάθε σαράντα λεπτά. Αποτελείται από ένα κεντρικό κτίριο (το πρώην εργοστάσιο της Βιάλ), το οποίο στεγάζει τα γραφεία διαφόρων υπηρεσιών (υπηρεσία υποδοχής και ταυτοποίησης, αστυνομία, υπηρεσία ασύλου, κλπ) και δύο ζώνες υποδοχής των αλλοδαπών. Οι ζώνες αυτές περιλαμβάνουν 143 κοντεϊνερ (50 στη ζώνη Α, 71 στη ζώνη Β και 22 εντός του κεντρικού κτιρίου). Τα κοντεϊνερ είναι όλα εξοπλισμένα με κλιματισμό, κρεβάτια, στρώματα και κουβέρτες, και ορισμένα με μπάνιο. Οκτώ κοντεϊνερ χρησιμεύουν ως κοινά μπάνια. Υπάρχει γήπεδο ποδοσφαίρου κοντά στο κέντρο. Ιδιωτική εταιρεία καθαριότητας έχει αναλάβει, βάσει σύμβασης, την αποκομιδή των απορριμμάτων και τον καθαρισμό του χώρου.

23. Τη διατροφή των διαμενόντων στο κέντρο της Βιάλ εξασφαλίζει ιδιωτική εταιρεία εστίασης. Κάθε άτομο λαμβάνει 1,5 λίτρο μεταλλικού νερού ημερησίως.

24. Το κέντρο διαθέτει ιατρείο και παρέχεται ιατρική και ψυχολογική φροντίδα.

25. Η χωρητικότητα του κέντρου ήταν για 1200 άτομα μεταξύ της 20^{ης} Μαρτίου και της 21^{ης} Απριλίου 2016. Κατά την άνω περίοδο, το κέντρο φιλοξένησε μεταξύ 960 και 1156 άτομα. Στις 13 Ιουνίου 2016, 1169 άτομα διέμεναν εκεί και στις 30 Ιουνίου και 4 Ιουλίου 2016, 1070 άτομα φιλοξενοούνταν εκεί.

Κατά την άφιξη των προσφευγόντων στο κέντρο της Βιάλ, αυτό ήταν ανοιχτή δομή-γεγονός που αντικρούουν οι ενδιαφερόμενοι.

Σήμερα το εν λόγω κέντρο εξακολουθεί να λειτουργεί ως ανοιχτή δομή, γι αυτό και πολλά πρόσωπα μετακινούνται μεταξύ αυτού και του καταυλισμού

No F09222/2594

της Σούδας που βρίσκεται επίσης στο νησί της Χίου. Η κατάσταση αυτή εξηγεί την διακύμανση του αριθμού των διαμενόντων στο κέντρο της ΒΙΑΛ.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΒΙΑΛ

26. Το εσωτερικό δίκαιο και η πρακτική στην υπό κρίση υπόθεση περιγράφονται στην απόφαση *J.R. και λοιποί κατά Ελλάδα* (αρ.22696/16, παρ.29-42, 25 Ιανουαρίου 2018). Επίσης, οι διαπιστώσεις διαφόρων οργανώσεων και φορέων σχετικά με το κέντρο της Βιάλ παρατίθενται στην άνω απόφαση (ο.π. παρ.43-62).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗΣ ΕΝΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΠΕΡΙ ΜΗ ΕΞΑΝΤΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

A. Επιχειρήματα της Κυβέρνησης

27. Κατά πρώτο λόγο, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι προσφεύγοντες δεν εξάντλησαν τα εσωτερικά ένδικα μέσα εφόσον, αφενός, δεν υπέβαλαν αντιρρήσεις κατά της κράτησής τους βάσει του άρθρου 76 παρ.3 του υπ'αρ.3386/2005 νόμου και, αφετέρου, δεν κατέθεσαν αίτηση ακύρωσης των αποφάσεων απέλασης που λήφθηκαν σε βάρος τους, οι οποίες, κατά τη γνώμη της, είναι η νομική βάση της κράτησής τους.

28. Η Κυβέρνηση επικαλείται σχετικά τη νομολογία του Δικαστηρίου σε ορισμένες υποθέσεις που αφορούν την Ελλάδα στις οποίες το Δικαστήριο έκρινε ότι ήταν αποτελεσματική η προβλεπόμενη στο άρθρο 76 παρ.3 του υπ'αρ.3386/2005 νόμου προσφυγή για την αμφισβήτηση τόσο της νομιμότητας της κράτησης όσο και των συνθηκών αυτής. Αναφέρει ότι η άνω προσφυγή ισχύει επίσης στο πλαίσιο παράτασης του περιορισμού της ελευθερίας κινήσεων που προβλέπει το άρθρο 14 παρ.4 του υπ'αρ.4375/2016 νόμου. Προσκομίζει έξι αποφάσεις του Διοικητικού Πρωτοδικείου της Λέσβου για να αποδείξει ότι οι προβλεπόμενες από το άρθρο 76 παρ.3 του υπ'αρ.3386/2005 νόμου αντιρρήσεις αποτελούν αντικείμενο άμεσης

εξέτασης.

29. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται περαιτέρω ότι οι προσφεύγοντες έλαβαν, μόλις έφτασαν, ενημερωτικό φυλλάδιο σχετικά με τα δικαιώματά τους και τις διαθέσιμες προσφυγές. Προσθέτει ότι η Μη Κυβερνητική Οργάνωση (ΜΚΟ) ΜΕΤΑδραση, παρούσα στο κέντρο της Βιάλ με πολλούς δικηγόρους, προσέφερε δωρεάν νομική βοήθεια στους πρόσφυγες και ότι ο Δικηγορικός Σύλλογος Χίου διέθετε πάνω από εκατό δικηγόρους που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους προσφεύγοντες.

30. Κατά δεύτερο λόγο, η Κυβέρνηση προσάπτει στους προσφεύγοντες ότι δεν εξάντλησαν τα εθνικά ένδικα μέσα εφόσον δεν κατέθεσαν αίτηση βάσει του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα, σε συνδυασμό, αφενός, με τα άρθρα 3 και 5 της Σύμβασης και, αφετέρου, με τις διατάξεις που ισχύουν για τα κέντρα υποδοχής, ταυτοποίησης και καταγραφής των μεταναστών (ιδίως τα άρθρα 13 παρ.3 του υπ'αρ.3907/2011 νόμου και το άρθρο 14 παρ.4 του υπ'αρ.4375/2016 νόμου). Κατά τα λεγόμενα της Κυβέρνησης όμως, η αίτηση αυτή ήταν ουσιαστική και διαθέσιμη προσφυγή, ικανή να προσφέρει στους προσφεύγοντες αποκατάσταση της ζημίας που φέρονται να υπέστησαν λόγω των συνθηκών κράτησης και της νομιμότητας αυτής. Η Κυβέρνηση αναφέρει σχετικά ότι το κέντρο της Βιάλ άνοιξε στις 21 Απριλίου 2016 και, κατά συνέπεια, εκτιμά ότι οι προσφεύγοντες δεν ήσαν πλέον κρατούμενοι κατά την ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής, στις 5 Ιουλίου 2016. Επομένως, σύμφωνα με την Κυβέρνηση, προσφεύγοντας στο Δικαστήριο, οι προσφεύγοντες δεν επεδίωκαν πλέον τη βελτίωση των συνθηκών κράτησής τους και η προσφυγή τους είχε μόνο αποζημιωτικό χαρακτήρα.

Β. Επιχειρήματα των προσφευγόντων

31. Οι προσφεύγοντες απαντούν ότι δεν έλαβαν το αναφερόμενο από την Κυβέρνηση ενημερωτικό φυλλάδιο και ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν

ομιλούν μόνο φαρσί και όχι αγγλικά, γλώσσα σύνταξης του εν λόγω φυλλαδίου. Εκτιμούν επιπλέον ότι το φυλλάδιο αυτό είναι ελλιπές και

\

παραπλανητικό για το λόγο ότι, σύμφωνα με τα κεφάλαια 2 και 3 αυτού, προορίζεται για την ενημέρωση προσώπων που κρατούνται σε αστυνομικά τμήματα. Ισχυρίζονται ακόμα ότι δεν δίνει αρκετές πληροφορίες σχετικά με το δικαστήριο ενώπιον του οποίου υποβάλλονται αντιρρήσεις ή τις προσφερόμενες δυνατότητες τοπικής βοήθειας, των οποίων θα μπορούσαν να κάνουν χρήση πρόσφυγες σαν αυτοί.

32. Διατείνονται ότι οι αποφάσεις της 24^{ης} Μαρτίου 2016, οι οποίες αναφέρουν το δικαίωμά τους υποβολής αντιρρήσεων κατά της κράτησής τους ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου, τούς κοινοποιήθηκαν μόνο στα ελληνικά. Προσθέτουν ότι η νομική βοήθεια ήταν μη διαθέσιμη γενικά και ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν ήταν ενημερωμένοι για τα δικαιώματά τους.

33. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται από την άλλη ότι η προσκόμιση από την Κυβέρνηση έξι δικαστικών αποφάσεων σχετικά με αντιρρήσεις προσφύγων δεν σημαίνει ότι είχαν άμεση πρόσβαση σε προσφυγή. Εκτιμούν ότι έξι αποφάσεις μόνο για πληθυσμό 8.000 κρατουμένων στα νησιά της Λέσβου και της Χίου δεν επαρκούν για να αποδείξουν ότι ήταν εύκολη η άσκηση της προσφυγής αυτής. Προσθέτουν ότι, αν αυτό ίσχυε, εκατοντάδες άνθρωποι θα την είχαν ασκήσει. Όσον αφορά την αίτηση βάσει του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα, οι προσφεύγοντες θεωρούν ότι δεν πρόκειται για αποτελεσματική προσφυγή, ικανή να προσφέρει κατάλληλη αποκατάσταση και προσθέτουν ότι δεν έλαβαν πληροφόρηση σχετικά με τη δυνατότητα να κάνουν χρήση της άνω προσφυγής.

Γ. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

34. Όσον αφορά το πρώτο σκέλος της ένστασης της Κυβέρνησης περί μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων, σχετικά με τη δυνατότητα κατάθεσης, αφενός αντιρρήσεων ως προς την κράτηση βάσει του άρθρου 76

§ 3 του υπ'αρ.3386/2005 νόμου και, αφετέρου, αίτησης ακύρωσης της αποφάσεως απέλασης, το Δικαστήριο σημειώνει ότι συγχέεται στην

πραγματικότητα με την ουσία της αιτίας που προβάλλουν οι προσφεύγοντες βάσει του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης, και αποφασίζει να τις συνεκδικάσει.

35. Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος της ένστασης της Κυβέρνησης περί μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, σχετικά με τη δυνατότητα κατάθεσης αίτησης αποζημίωσης βάσει του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ήδη κρίνει ότι μια τέτοια προσφυγή δεν είχε εύλογες πιθανότητες να ευοδωθεί και δεν προσέφερε στους κρατούμενους σε κέντρα κράτησης κατάλληλη αποκατάσταση (*ΑΓ κατά Ελλάδος*, αρ. 53709/11, § 62, 13 Ιουνίου 2013). Υπενθυμίζει επίσης ότι έχει ήδη κρίνει ότι, παρά το γεγονός ότι προσφεύγων δεν έκανε χρήση της προτεινόμενης από την καθ'ης η προσφυγή Κυβέρνηση οδού, στην παρούσα κατάσταση της εθνικής νομολογίας, η αιτίαση του ενδιαφερόμενου δεν μπορεί να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων (*De los Santos και de la Cruz κατά Ελλάδος*, αριθ. 2134/12 και 2161/12, § 37, 26 Ιουνίου 2014, § 37). Εν προκειμένω, η Κυβέρνηση δεν παρουσίασε κανένα στοιχείο ικανό να ανατρέψει το συμπέρασμα αυτό. Συνεπώς, το Δικαστήριο απορρίπτει την σχετική ένσταση της Κυβέρνησης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΠΑΡ.4 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

36. Επικαλούμενοι το άρθρο 5 παρ.4 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονούνται για την αδυναμία έκδοσης δικαστικής απόφασης σχετικά με τη νομιμότητα της κράτησής τους. Η διάταξη αυτή είναι διατυπωμένη ως εξής:

«Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο

No F09222/2594

αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

A. Επί του παραδεκτού*1. Επί της εφαρμοσιμότητας του άρθρου 5 της Σύμβασης***α) Επιχειρήματα της Κυβέρνησης**

37. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η παραμονή των προσφευγόντων στο κέντρο της Βιάλ δεν αποτελούσε ούτε κράτηση, ούτε στέρηση ελευθερίας με την έννοια του άρθρου 5 της Σύμβασης. Αναφέρει ότι τα άτομα που διαμένουν σε αυτό το είδος κέντρου υπόκεινται σε ορισμένους περιορισμούς για μέγιστη προθεσμία είκοσι πέντε ημερών με σκοπό τη διαδικασία ταυτοποίησης και καταγραφής. Όμως, κατά τη γνώμη της, οι ενδιαφερόμενοι δεν κρατήθηκαν: φέρονται να κυκλοφόρησαν ελεύθερα μέσα στο κέντρο, φέρονται να είχαν πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη, στην τροφή και τις νομικές συμβουλές και φαίνεται να υπήρξε σεβασμός των οικογενειακών τους μονάδων. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι το κέντρο της Βιάλ λειτουργούσε πάντα ως ανοιχτή δομή και ότι οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να εισέρχονται και να απέρχονται κατά το δοκούν.

β) Επιχειρήματα των προσφευγόντων

38. Οι προσφεύγοντες αναφέρουν ότι, σύμφωνα με όλα τα ΜΜΕ και τις ΜΚΟ, από τις 20 Μαρτίου 2016-οπότε και τέθηκε σε ισχύ η «Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας»-έως τις 21 Απριλίου 2016, το κέντρο της Βιάλ ήταν κλειστή δομή. Δηλώνουν ότι, εξάλλου, σε ανακοινωθέν τύπου της 20^{ης} Απριλίου 2016, η CPT (Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων) ανέφερε ότι η επίσκεψή της στην Ελλάδα από τις 13 έως τις 18 Απριλίου 2016 είχε ως στόχο να εξετάσει την κατάσταση των αλλοδαπών υπηκόων που στερούνται την ελευθερία τους στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης που δημιουργήθηκαν πρόσφατα.

No F09222/2594

39. Οι προσφεύγοντες παραδέχονται ότι το κέντρο της Βιάλ άνοιξε στις 21 Απριλίου 2016. Ισχυρίζονται ωστόσο ότι με τις αποφάσεις του της 24^{ης} Μαρτίου 2016, ο Διευθυντής της Αστυνομίας Χίου διέταξε την κράτησή τους μέχρι την απέλασή τους. Προσθέτουν ότι, με τις αποφάσεις του της 22ας

Απριλίου και της 7^{ης} Μαΐου 2016, ο Γενικός Διευθυντής της Αστυνομίας Βορείου Αιγαίου τους επέβαλε περιορισμό της ελευθερίας τους, υποχρεώνοντάς τους να μην εγκαταλείψουν το νησί της Χίου και να παραμείνουν στο κέντρο της Βιάλ.

γ) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

40. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 5 της Σύμβασης, διακηρύσσοντας το "δικαίωμα στην ελευθερία", αναφέρεται στη σωματική ελευθερία του προσώπου και αποσκοπεί να εξασφαλίσει ότι κανείς δεν θα την στερείται αυθαίρετα. Αντίθετα, η διάταξη αυτή δεν αφορά, κατά κανόνα, τους απλούς περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία, οι οποίοι υπάγονται στο άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 4 της Σύμβασης. Για να προσδιοριστεί εάν ένα άτομο «στερείται της ελευθερίας του» υπό την έννοια του άρθρου 5 της Σύμβασης, πρέπει να ξεκινήσει κανείς από την συγκεκριμένη κατάσταση του και να λάβει υπόψη του ένα σύνολο κριτηρίων όπως είναι η φύση, η διάρκεια, οι επιπτώσεις και ο τρόπος εκτέλεσης του εν λόγω μέτρου. Μεταξύ στέρησης και περιορισμού της ελευθερίας, υπάρχει μόνο διαφορά βαθμού ή έντασης, όχι φύσης ή ουσίας (*Amuur κατά Γαλλίας*, 25 Ιουνίου 1996, § 42, Ευρετήριο αποφάσεων 1996- III).

41. Αναμφίβολα η κράτηση προσφύγων στα κέντρα υποδοχής, ταυτοποίησης και καταγραφής συνιστά περιορισμό της ελευθερίας, αλλά ο περιορισμός αυτός δεν μπορεί να εξομοιωθεί από κάθε άποψη με αυτόν που υφίστανται στα κέντρα κράτησης οι αλλοδαποί εν αναμονή απέλασης ή επαναπροώθησης στα σύνορα. Με τα κατάλληλα εχέγγυα για τα πρόσωπα που την υφίστανται, μία τέτοια κράτηση είναι αποδεκτή παρά μόνο για να διευκολύνει τα Κράτη να ταυτοποιούν τους νεοεισερχόμενους μετανάστες,

να τους καταγράφουν και να παίρνουν τα δακτυλικά τους αποτυπώματα (βλ., *mutatis mutandis*, ο.π., § 43).

42. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι με τις αποφάσεις του της 21ης Μαρτίου 2016, ο Διευθυντής της Αστυνομίας Χίου διέταξε την κράτηση των προσφευγόντων. Στις 24 Μαρτίου 2016, ο ίδιος

Διευθυντής εξέδωσε τέσσερις αποφάσεις, οι οποίες διέταζαν την απέλαση των προσφευγόντων καθώς και την παράταση της κράτησής τους μέχρι την απέλασή τους για περίοδο που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι μήνες, για το λόγο ότι ήταν ύποπτοι φυγής. Το Δικαστήριο διαπιστώνει άρα ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, οι προσφεύγοντες κρατούντο για περίοδο που μπορούσε να φτάσει τους έξι μήνες κατ'εφαρμογή του άρθρου 76 του άνω νόμου σχετικά με την κράτηση αλλοδαπών που υπόκεινται σε διαδικασία διοικητικής απέλασης.

43. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι εφόσον από τις 21 Απριλίου 2016 το κέντρο της Βιάλ μετατράπηκε σε ημι-ανοιχτό κέντρο, οι προσφεύγοντες είχαν τη δυνατότητα να εγκαταλείπουν τον χώρο την ημέρα και στη συνέχεια να επιστρέφουν για τη νύχτα. Διαπιστώνει λοιπόν ότι αν από τις 21 Μαρτίου έως τις 21 Απριλίου 2016 οι προσφεύγοντες τελούσαν «υπό κράτηση», από την τελευταία αυτή ημερομηνία υφίσταντο απλό περιορισμό κινήσεων (βλ. *JR και λοιποί*, ανωτέρω, § 86).

44. Το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, υπό τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, η κράτηση των προσφευγόντων στο κέντρο της Βιάλ από τις 21 Μαρτίου έως τις 21 Απριλίου 2016 ισοδυναμούσε με στέρηση της ελευθερίας. Δέχεται λοιπόν την ένσταση της Κυβέρνησης για την περίοδο μετά τις 21 Απριλίου 2016 και την απορρίπτει για την περίοδο πριν την ημερομηνία αυτή.

2. Συμπέρασμα

45. Σημειώνοντας ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 (α) της Σύμβασης και ότι δεν προσκρούει άλλωστε σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κρίνει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

46. Η Κυβέρνηση επαναλαμβάνει κατ' ουσίαν τα επιχειρήματά της σχετικά με την ένσταση περί μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, ιδίως όσον αφορά τη διατύπωση αντιρρήσεων σχετικά με την κράτηση

(παράγραφοι 27-30 ανωτέρω). Προσθέτει ότι το άρθρο 76 του υπ'αρ.3386/2005 νόμου τροποποιήθηκε με τον υπ'αρ.3900/2010 νόμο, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2011 και ότι, από την τελευταία ημερομηνία αυτή, ο διοικητικός δικαστής έχει ρητά την εξουσία ελέγχου της νομιμότητας της κράτησης προσώπων που τελούν υπό κράτηση ενόψει της απέλασής τους.

47. Διατείνεται επίσης ότι οι προσφεύγοντες ενημερώθηκαν για τους λόγους κράτησής τους. Δηλώνει ότι το προσωπικό της υπηρεσίας υποδοχής και ταυτοποίησης και το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες οφείλουν να ενημερώνουν τους νεοεισερχόμενους στα hotspots για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να τους δείχνουν πώς θα έχουν πρόσβαση στη διαδικασία χορήγησης ασύλου.

48. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι οι προσφεύγοντες είχαν τη δυνατότητα πρόσβασης σε νομική βοήθεια. Ισχυρίζεται ότι οι αποφάσεις της 24ης Μαρτίου 2016 που διέταξαν την κράτηση των προσφευγόντων ανέφεραν τη δυνατότητα υποβολής αντιρρήσεων αναφορικά με την κράτηση και ότι οι ενδιαφερόμενοι ενημερώθηκαν σχετικά την ίδια μέρα της έκδοσής τους.

49. Σε ό,τι αφορά τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν παρόμοια ζητήματα με εκείνα που τίθενται στην παρούσα, το Δικαστήριο παραπέμπει στη σχετική νομολογία του (βλ. ειδικότερα, *Dougoz κατά Ελλάδα*, αριθ. 40907/98, § 61, ΕΔΔΑ 2001-11, *SD κατά Ελλάδα*, αριθ. 53541/07, 11 Ιουνίου 2009 και *Herman και Serazadishvili κατά Ελλάδα*, αριθ. 26418/11 και 45884/11, § 71, 24 Απριλίου 2014).

No F09222/2594

50. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει κατ' αρχάς, ότι, όσον αφορά τις αντιρρήσεις που μπορεί να υποβάλλει ένας αλλοδαπός κατά της απόφασης που διατάσσει την κράτησή του ενόψει της απέλασής του, η τέταρτη παράγραφος του άρθρου 76 του υπ' αριθ. 3386/2005 νόμου προέβλεπε, μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2011, ότι ο αρμόδιος δικαστής μπορούσε να εξετάσει την απόφαση κράτησης μόνο από την άποψη του

κινδύνου διαφυγής ή του κινδύνου για τη δημόσια τάξη. Από την έναρξη ισχύος του νόμου 3900/2010, δηλαδή από την 1η Ιανουαρίου 2011, η διάταξη αυτή, η οποία τροποποιήθηκε με το κείμενο αυτό, προβλέπει ότι ο αρμόδιος δικαστής «αποφαίνεται επίσης επί της νομιμότητας της κράτησης ή της παράτασης αυτής». Από τη νέα αυτή διατύπωση προκύπτει ότι ο αρμόδιος δικαστής μπορεί πλέον να εξετάζει τη νομιμότητα της παραπομπής καθώς και τα ζητήματα που σχετίζονται με τις υλικές συνθήκες της κράτησης του υπό απέλαση προσώπου αφού ο σχετικός νόμος προβλέπει πλέον ρητά την εξέταση της νομιμότητας της κράτησης.

51. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ήδη θεωρήσει σε αρκετές υποθέσεις κατά της Ελλάδας ότι η τροποποίηση του άρθρου 76 του νόμου αριθ. 3386/2005 και η ύπαρξη πρόσφατης νομολογίας των εθνικών δικαστηρίων, τα οποία σε ορισμένες περιπτώσεις εξετάζουν σε βάθος τη νομιμότητα της κράτησης υπό απέλαση αλλοδαπών και διατάζουν ενδεχομένως την απελευθέρωσή τους, πάνε προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης των εγγυήσεων υπέρ των υπό απέλαση αλλοδαπών κρατουμένων (βλέπε, μεταξύ άλλων, *RT κατά Ελλάδας*, αρ. 5124/11, § 98, 11 Φεβρουαρίου 2016, και *AY κατά Ελλάδας*, αρ. 58399/11, §§ 94-96, 5 Νοεμβρίου 2015). Επομένως, κατά κανόνα το εθνικό δίκαιο προβλέπει προσφυγή με την οποία η θέση υπό κράτηση ενόψει της απέλασης μπορεί να αμφισβητηθεί αποτελεσματικά.

52. Εντούτοις, το Δικαστήριο πρέπει επίσης να λάβει υπόψη του τις ιδιαίτερες περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως προκειμένου να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα και την προσβασιμότητα στην πράξη της άνω προσφυγής. Πράγματι, το ζήτημα που τίθεται εν προκειμένω είναι εάν οι

No F09222/2594

προσφεύγοντες θα μπορούσαν να είχαν ανεμπόδιστα καταθέσει προσφυγή βάσει του άρθρου 76 § 3 του νόμου αρ.3386/2005, και τούτο ήδη από τις 24 Μαρτίου 2016, οπότε και εκδόθηκαν οι αποφάσεις που διέταξαν την απέλαση τους και την παράταση της κράτησής τους.

53. Το Δικαστήριο σημειώνει σχετικά, κατά πρώτο λόγο, ότι οι προσφεύγοντες, αφγανοί υπήκοοι, καταλάβαιναν μόνο το φαρσί. Οι

αποφάσεις όμως αυτές, οι οποίες υπεδείκνυν τη δυνατότητα υποβολής προσφυγών, είχαν συνταχθεί στα ελληνικά. Επιπλέον, ακόμη και αν υποθεθεί ότι είχαν λάβει το ενημερωτικό φυλλάδιο που αναφέρει η Κυβέρνηση, δεν είναι βέβαιο ότι οι προσφεύγοντες χωρίς την συνδρομή δικηγόρου στο κέντρο της Βιάλ είχαν επαρκείς νομικές γνώσεις για να κατανοήσουν το περιεχόμενο του εν λόγω φυλλαδίου, και ιδίως σε ό,τι αφορούσε τις διάφορες δυνατότητες προσφυγής που τους προσέφερε το σχετικό εθνικό δίκαιο στην υπό κρίση υπόθεση. Το Δικαστήριο σημειώνει, κατά δεύτερο λόγο, ότι το φυλλάδιο αναφέρεται γενικά σε διοικητικό δικαστήριο χωρίς να διευκρινίζει ποιό: στο σημείο αυτό συνάγεται το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει διοικητικό δικαστήριο στο νησί της Χίου όπου κρατούνταν οι προσφεύγοντες και ότι υπάρχει ένα μόνο στο νησί της Λέσβου.

54. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει σχετικά ότι στην απόφαση *JR και λοιποί* (ανωτέρω, §§ 121-124) έκρινε ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 2 της Σύμβασης, ιδίως λόγω του γεγονότος ότι κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών οι πληροφορίες που περιείχε το εν λόγω φυλλάδιο δεν μπορούσαν να ερμηνευθούν ως πληροφόρηση σε απλή και προσιτή για τους προσφεύγοντες γλώσσα σχετικά με τους νομικούς και πραγματικούς λόγους της στέρησης της ελευθερίας τους, ικανή να τους επιτρέψει να συζητήσουν τη νομιμότητα αυτής ενώπιον δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

55. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι δυσκολίες των κρατουμένων στο κέντρο της Βιάλ σχετικά με τη διατύπωση αντιρρήσεων κατά της στέρησης της ελευθερίας τους επισημάνθηκαν επίσης από τον Ειδικό εκπρόσωπο του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις μεταναστεύσεις και

No F09222/2594

τους πρόσφυγες, ο οποίος ανέφερε την έλλειψη διοικητικού δικαστηρίου στο νησί της Χίου (άνω παράγραφος 26).

56. Το Δικαστήριο διαπιστώνει κατά τρίτο λόγο ότι οι προσφεύγοντες δεν εκπροσωπήθηκαν από δικηγόρο παρούσας στο κέντρο ΜΚΟ. Επισημαίνει ότι η Κυβέρνηση δεν δίνει καμία διευκρίνιση για τον τρόπο παροχής της νομικής βοήθειας και, ιδίως, ότι δεν διευκρινίζει εάν ο αριθμός δικηγόρων και οι

οικονομικοί πόροι των ΜΚΟ ήταν επαρκή για να καλυφθούν οι ανάγκες του συνόλου του πληθυσμού του κέντρου της Βιάλ, ο οποίος την εποχή της κράτησης των προσφευγόντων ήταν πάνω από χίλια άτομα. Σε σχέση με το θέμα αυτό, σημειώνει ότι η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες διαπίστωσε ότι από τις 20 Μαρτίου έως τις 19 Απριλίου 2016 δεν υπήρχε δωρεάν νομική βοήθεια στα σημεία εισόδου στην ελληνική επικράτεια για τους αιτούντες άσυλο, ότι περιορισμένη νομική βοήθεια και δωρεάν εκπροσώπηση παρασχέθηκαν από λίγες ΜΚΟ αλλά ότι αυτές ήταν ανεπαρκείς για να καλυφθούν όλες οι ανάγκες. Όσον αφορά το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, διαπίστωσε την παρουσία δύο δικηγόρων στα τέλη Μαρτίου 2016, ο ένας εργαζόταν για την ΜΚΟ ΜΕΤΑδραση και ο άλλος για την ΜΚΟ Praksis. Σύμφωνα με εκείνο, οι δικηγόροι αυτοί βοηθούσαν κυρίως τα ασυνόδευτα ανήλικα. Η περιορισμένη πρόσβαση σε νομικές συμβουλές επισημάνθηκε επίσης από την Human Rights Watch στην έκθεσή της που συντάχθηκε μετά την επίσκεψή της στις 7 και 8 Απριλίου 2016 (παράγραφος 26 ανωτέρω).

57. Επομένως, ακόμη και οι προαναφερόμενες προσφυγές ήταν αποτελεσματικές, το Δικαστήριο δεν αντιλαμβάνεται πώς θα μπορούσαν οι προσφεύγοντες να τις ασκήσουν. Θεωρεί ότι, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, οι προσφεύγοντες δεν είχαν πρόσβαση στις εν λόγω προσφυγές.

58. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο απορρίπτει το πρώτο σκέλος της προκαταρκτικής ένστασης της Κυβέρνησης περί μη εξάντλησης των εθνικών ένδικων μέσων και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης στο σημείο τούτο.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 § 2 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

59. Επικαλούμενοι το άρθρο 5 § 2 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονούνται ότι δεν έλαβαν καμία πληροφορία για τους λόγους κράτησής τους, ούτε στη μητρική τους γλώσσα, ούτε σε άλλη γλώσσα.

60. Όσον αφορά τη διαπίστωση σχετικά με το άρθρο 5 § 4 (παράγραφος

58 ανωτέρω), το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να εξεταστεί εάν υπήρξε παραβίαση της επικαλούμενης διάταξης (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Rahimi κατά Ελλάδας*, αριθ. 8687/08, § 121, 5 Απριλίου 2011).

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

61. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για τον αυθαίρετο χαρακτήρα της κράτησής τους, ιδίως ενόψει των κριτηρίων της νομολογίας *Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου* ([GC], αριθ. 13229/03, § 74, ΕΔΔΑ 2003). Καταγγέλλουν παραβίαση του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης, σύμφωνα με το οποίο:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακολούθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

(...)

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παρανόμως εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.»

62. Όσον αφορά την ένσταση περί μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων που προέβαλε η Κυβέρνηση, το Δικαστήριο παραπέμπει στις σκέψεις της σχετικά με το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης (παράγραφοι 49-58 ανωτέρω), οι οποίες ισχύουν και για το άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης, και την απορρίπτει.

No F09222/2594

63. Οι προσφεύγοντες αναφέρουν ότι κρατούνταν από τις 21 Μαρτίου 2016, αρχικά κατ'εφαρμογή των αποφάσεων της 21ης Μαρτίου 2016 που διέταξαν την κράτησή τους και, στη συνέχεια, κατ'εφαρμογή των αποφάσεων της 24ης Μαρτίου 2016 που παρέτειναν αυτή. Παραδέχονται ότι ήταν ελεύθεροι να βγουν από το Κέντρο της Βιάλ από τις 21 Απριλίου 2016, οπότε αυτό κατέστη ανοιχτή δομή. Οι προσφεύγοντες προσθέτουν ότι ούτε οι

αποφάσεις της 21ης Μαρτίου 2016 που διέταξαν την κράτησή τους, ούτε οι αποφάσεις της 24ης Μαρτίου 2016 που παρέτειναν αυτή είχαν νομική βάση στο εθνικό δίκαιο. Ισχυρίζονται ότι ο κίνδυνος διαφυγής, τον οποίο επικαλούνται οι αστυνομικές αρχές δεν ήταν πραγματικός, ότι το άρθρο 76 § 3 του νόμου αριθ. 3386/2005 δεν συμβαδίζει με την αρχή της ασφάλειας δικαίου και ότι η διαδικασία απέλασης με την έννοια της απόφασης *Chahal* κατά *Ηνωμένου Βασιλείου* (15 Νοεμβρίου 1996, § 113, Ευρετήριο 1996-V) έληξε στις 4 Απριλίου 2016, ημερομηνία υποβολής αίτησης ασύλου εκ μέρους τους.

64. Η Κυβέρνηση απαντά ότι στις 21 Μαρτίου 2016, οπότε και ξεκίνησε η κράτηση των προσφευγόντων, η σχετική εθνική νομοθεσία, ήτοι οι διατάξεις του νόμου αρ.3907/2011, προέβλεπε σαφώς την κράτηση αλλοδαπών που εισέρχονται παράτυπα στην επικράτεια. Αναφέρει επίσης ότι στις 3 Απριλίου 2016 τέθηκε σε ισχύ ο νόμος αριθ. 4375/2016, ο οποίος ρυθμίζει την υποδοχή, την ταυτοποίηση και την καταγραφή των μεταναστών καθώς και τον περιορισμό της ελευθερίας τους για περίοδο είκοσι πέντε μερών προς τον σκοπό τούτο. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι ο νόμος αριθ. 3386/2005, ο οποίος προβλέπει την κράτηση των αλλοδαπών με σκοπό την απέλαση τους, αποσκοπεί στο να τους εμποδίσει να παραμείνουν παράνομα στην ελληνική επικράτεια και να εξασφαλίσουν την πιθανή απέλασή τους. Αναφέρει επίσης ότι η κράτηση των προσφευγόντων διατάχθηκε στο πλαίσιο της "Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας" της 18ης Μαρτίου 2016. Η Κυβέρνηση εκτιμά επίσης ότι οι αρμόδιες αρχές αποφάσισαν καλόπιστα την «κράτηση» των προσφευγόντων, ότι το μέτρο αυτό ήταν απαραίτητο για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ότι δεν είχε υπερβολική διάρκεια και ότι δεν πραγματοποιήθηκε σε

No F09222/2594

κακές συνθήκες. Αναφέρει ότι η υποβολή αίτησης ασύλου από τους προσφεύγοντες την 4η Απριλίου 2016 δεν είναι ικανή να μεταβάλει την κατάσταση διότι, κατά τη γνώμη της, εάν μια αίτηση αναστέλλει την εκτέλεση του μέτρου απέλασης, δεν αναστέλλει ωστόσο εκείνη της κράτησης.

65. Όσον αφορά τις γενικές αρχές εφαρμογής του άρθρου 5 § 1 της

Σύμβασης, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική του νομολογία του επί του θέματος (βλ., κατά τελευταίο λόγο, *Chahal*, ανωτέρω, § 73, *Saadi*, ανωτέρω, § 64, *Khlaifia και λοιποί κατά Ιταλίας* [GC], αρ. 16483/12, § 91, 15 Δεκεμβρίου 2016).

66. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ήδη εξετάσει τη νομιμότητα της κράτησης αιτούντων άσυλο στο Κέντρο της Βιάλ στην απόφαση *J.R. και λοιποί* (ανωτέρω, παρ.108-116), και ότι κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κράτηση των ενδιαφερομένων δεν ήταν αυθαίρετη και ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί μη "νόμιμη" υπό την έννοια του άρθρου 5 § 1 στ) της Σύμβασης. Στην υπόθεση αυτή, οι προσφεύγοντες κρατήθηκαν για περίοδο ενός μηνός, ήτοι από τις 21 Μαρτίου έως τις 21 Απριλίου 2016. Το Δικαστήριο θεώρησε ότι η στέρηση ελευθερίας των προσφευγόντων βασιζόταν στο άρθρο 76 του υπ' αριθ. 3386/2005 νόμου, ότι αποσκοπούσε κατ' αρχήν στο να διασφαλιστεί η δυνατότητα απέλασής τους και ότι οι προσφεύγοντες είχαν ελευθερωθεί ένα μήνα και δέκα ημέρες αφού εξέφρασαν την επιθυμία τους να ζητήσουν άσυλο και ένα μήνα μετά την καταγραφή τους.

67. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι άνω σκέψεις είναι σχετικές και δεν βλέπει κανένα λόγο να παρεκκλίνει από τα προηγούμενα συμπεράσματά της στην παρούσα υπόθεση. Επισημαίνει ότι οι προσφεύγοντες κρατήθηκαν για περίοδο ενός μηνός, ήτοι από τις 21 Μαρτίου έως τις 21 Απριλίου 2016 υπό τις ίδιες περιστάσεις με τους προσφεύγοντες στην υπόθεση *JR και λοιποί*, ανωτέρω, και ότι αφέθηκαν ελεύθεροι το πολύ ένα μήνα αργότερα αφού εξέφρασαν την επιθυμία τους να ζητήσουν άσυλο (παράγραφοι 10 και 11 ανωτέρω).

No F09222/2594

68. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο κρίνει ότι η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 α) και 4 της Σύμβασης.

V. ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

69. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται σχετικά με τις συνθήκες κράτησής τους στο κέντρο της Βιάλ. Καταγγέλλουν σχετικά παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

"Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικές."

A. Επί του παραδεκτού

70. Το Δικαστήριο παραπέμπει στις σκέψεις του σχετικά με το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης (παράγραφοι ανωτέρω), οι οποίες ισχύουν και για το άρθρο 3, και απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης.

71. Κρίνοντας επίσης ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 (α) της Σύμβασης και ότι δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου, την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

I. Θέσεις των διαδίκων

72. Οι προσφεύγοντες παραπέμπουν στην εκδοχή τους σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης στο κέντρο της Βιάλ. Συγκεκριμένα, αναφέρουν ότι κατά την άφιξή τους στη Χίο στις 21 Μαρτίου 2016, το Κέντρο της Βιάλ φιλοξενούσε 1.251 άτομα, ήτοι περίπου 10% παραπάνω από την επίσημη χωρητικότητά του των 1.100 ατόμων. Προσθέτουν ότι την 1η Μαΐου 2016, το κέντρο της Βιάλ φιλοξένησε αριθμό ατόμων διπλάσιο της χωρητικότητας αυτής και ότι στις 18 Σεπτεμβρίου 2016 ο αριθμός αυτός ήταν 3.591,

No F09222/2594

σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρείχε ο Ύπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες.

73. Η Κυβέρνηση παραπέμπει στην εκδοχή της για τις συνθήκες διαβίωσης στο κέντρο της Βιάλ. Αναφέρει ότι το κέντρο αυτό δεν αντιμετώπιζε υπερπληθυσμό. Προσθέτει ότι τα στατιστικά στοιχεία που παρείχε επιβεβαιώνονται από την έκθεση της CPT της 26ης Σεπτεμβρίου 2017, η οποία καταρτίστηκε μετά τις επισκέψεις της τελευταίας στην Ελλάδα από τις 13 έως τις 18 Απριλίου 2016 και από τις 19 έως τις 25 Ιουλίου 2016

και ότι τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τους προσφεύγοντες αφορούν τον αριθμό αφιχθέντων στο νησί της Χίου και όχι τον αριθμό των ατόμων που διέμεναν στο κέντρο της Βιάλ.

74. Υποστηρίζει ότι η διάρκεια παραμονής των προσφευγόντων στο κέντρο της Βιάλ δεν μπορεί να προσδιοριστεί διότι το τελευταίο φαίνεται να λειτουργούσε ως ανοιχτή δομή ήδη από την άφιξη των προσφευγόντων και διότι κανένας περιορισμός εξόδου δεν φαίνεται να επιβλήθηκε στους ενδιαφερόμενους.

75. Η Κυβέρνηση αναφέρει επίσης ότι την εποχή των γεγονότων η Ελλάδα αντιμετώπιζε "μία άνευ προηγουμένου μεταναστευτική και ανθρωπιστική κρίση" λόγω των ροών προσφύγων. Προσθέτει ότι πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ο χαρακτήρας ανοιχτής δομής του κέντρου της Βιάλ και η δυνατότητα που προσφερόταν στους προσφεύγοντες να πηγαиноέρχονται μέσα και έξω από αυτό. Τέλος, αναφέρει ότι, σε κάθε περίπτωση, μετά την έκδοση των αποφάσεων που ανέστειλαν την απέλασή τους (παράγραφος 11 ανωτέρω), οι προσφεύγοντες παρέμειναν στο κέντρο με την θέλησή τους.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

76. Σε ό,τι αφορά τις γενικές αρχές σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 3 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα που τίθενται στην παρούσα υπόθεση και σχετικά ιδίως με τις προϋποθέσεις στέρησης ελευθερίας πιθανών μεταναστών και αιτούντων άσυλο στα κέντρα

No F09222/2594

υποδοχής ή κράτησης, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική του νομολογία του επί του θέματος (βλέπε ιδιαίτερα *M.S.S. κατά Βελγίου και Ελλάδας* [GC], αριθ. 30696/09, §§ 223 -234, ΕΔΔΑ 2011, *Tarakhel κατά Ελβετίας* ([GC], αρ. 29217/12, §§ 93-122, ΕΔΔΑ 2014, *S.D. κατά Ελλάδας*, ανωτέρω, §§ 49-54, *Tabesh κατά Ελλάδας*, αρ.8256/07, §§ 38-44, 26 Νοεμβρίου 2009, *Rahimi*, ανωτέρω, §§ 63-86, 5 Απριλίου 201, 1 και, τέλος, *Khlaifia και λοιποί*, ανωτέρω, παρ.158-177).

77. Το Δικαστήριο μνημονεύει ότι στην άνω υπόθεση *J.R. και λοιποί*, έχει

ήδη εξετάσει τις συνθήκες κράτησης στο κέντρο της Βιάλ και κρίνει ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 για την ίδια περίοδο κράτησης με εκείνη της υπό κρίση υπόθεσης.

78. Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι ενώ αρκετές ΜΚΟ επισκέφθηκαν τον χώρο (παράγραφος 26 ανωτέρω) και επιβεβαίωσαν στις εκθέσεις τους ορισμένους από τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων σχετικά με τη γενική κατάσταση του κέντρου της Βιάλ, η CPT, η οποία επισκέφθηκε δύο φορές το 2016 τα hotspots των νησιών του Αιγαίου, δεν ήταν ιδιαίτερα επικριτική σε σχέση με τις συνθήκες που επικρατούσαν στο κέντρο της Βιάλ. Η κριτική της επικεντρώθηκε κυρίως σε προβλήματα που σχετίζονται με την ιατρική περίθαλψη που παρέχεται μέσα στο κέντρο και στο νοσοκομείο της Χίου, την έλλειψη επαρκούς πληροφόρησης για τα δικαιώματα των κρατουμένων και των αιτούντων άσυλο και την απουσία νομικής βοήθειας καθώς και την κακή ποιότητα του πόσιμου νερού και της διανεμόμενης τροφής. Προκύπτει όμως από τη δικογραφία ότι τα προβλήματα αυτά δεν ήταν ικανά να επηρεάσουν υπερβολικά τους προσφεύγοντες από την άποψη του άρθρου 3 της Σύμβασης. Από την άλλη, ούτε η CPT, ούτε οι ΜΚΟ, ούτε και οι διάδικοι δεν παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τον ισχυριζόμενο υπερπληθυσμό στο κέντρο, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού διαθέσιμων τετραγωνικών μέτρων στα κοντεϊνερ γενικώς ή στο κοντεϊνερ όπου διέμεναν οι προσφεύγοντες.

79. Το Δικαστήριο επισημαίνει επιπλέον ότι, όπως και η υπόθεση *J.R. και λοιποί*, η παρούσα υπόθεση χαρακτηρίζεται από τη σύντομη κράτηση των

No F09222/2594

προσφευγόντων υπό τις καταγγελλόμενες από εκείνους συνθήκες: αν και οι ενδιαφερόμενοι τοποθετήθηκαν στο κέντρο της Βιάλ στις 21 Μαρτίου 2016, μπορούσαν ήδη από τις 21 Απριλίου 2016 να βγαίνουν από αυτό την ημέρα και να επιστρέφουν τη νύχτα εφόσον το εν λόγω κέντρο είχε καταστεί ημι-ανοιχτή δομή από την ημερομηνία αυτή.

80. Δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες κρατήθηκαν πράγματι για περίοδο τριάντα ημερών, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η κράτησή τους δεν άγγιξε το όριο βαρύτητας που απαιτείται για να χαρακτηριστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική

μεταχείριση.

81. Συνεπώς, κρίνει ότι, εν προκειμένω, δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

VI. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

82. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Βλάβη

83. Οι προσφεύγοντες απαιτούν 5000 ευρώ ο καθένας προς αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υποστηρίζουν ότι υπέστησαν λόγω των ισχυριζόμενων παραβιάσεων των άρθρων 3 και 5 παρα.1,2 και 4 της Σύμβασης.

84. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι οι απαιτήσεις των προσφευγόντων είναι υπερβολικές και αβάσιμες. Αναφέρει σχετικά ότι το κέντρο της Βιάλ λειτούργησε ως ανοιχτή δομή από τις 21 Απριλίου 2016-γεγονός που παραδέχονται οι ίδιοι οι προσφεύγοντες. Θεωρεί ότι ενδεχόμενη

διαπίστωση παραβίασης θα αποτελούσε από μόνη της επαρκή ικανοποίηση.

85. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έκρινε στην παρούσα υπόθεση ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 παρ.4 της Σύμβασης. Κατά τη δίκαιη κρίση του, χορηγεί 650 ευρώ για το λόγο αυτό στον καθένα από τους προσφεύγοντες.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

86. Οι προσφεύγοντες ζητούν επίσης 5355 ευρώ για τα έξοδα και τη

δικαστική δαπάνη που κατέβαλλαν για τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου. Διευκρινίζουν ότι το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε τριάντα ώρες εργασίας (με τιμή 150 ευρώ την ώρα) για την σύνταξη της προσφυγής και των παρατηρήσεων καθώς και για την αναζήτηση νομολογίας και ζητούν να καταβληθεί απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που υποδεικνύει ο εκπρόσωπός τους.

87. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το αξιούμενο χρηματικό ποσό είναι υπερβολικό και ότι δεν πηγάζει από καμία συμφωνία μεταξύ των προσφευγόντων και του εκπροσώπου τους σχετικά με τον υπολογισμό της αμοιβής του τελευταίου.

88. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων μπορεί να πετύχει την καταβολή των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του μόνο εφόσον αποδειχθούν η πραγματικότητα αυτών, η αναγκαιότητά τους και ο εύλογος χαρακτήρας του ύψους τους. Εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη της νομολογίας του καθώς και του γεγονότος ότι έκρινε ότι υπήρξε παραβίαση μόνο για μία από τις προβαλλόμενες αιτιάσεις, το Δικαστήριο εκτιμά εύλογο να επιδικάσει στους προσφεύγοντες το ποσό των 1000 ευρώ για τη διαδικασία ενώπιόν του. Δέχεται επίσης το αίτημα των ενδιαφερόμενων περί απευθείας καταβολή του άνω ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό τους εκπροσώπου τους.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

89. Το Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρείς ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Απορρίπτει* το δεύτερο σκέλος της ένστασης περί μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων που προέβαλε η Κυβέρνηση,
2. *Συνεκδικάζει* το πρώτο σκέλος της ένστασης περί μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων που προέβαλε η Κυβέρνηση,
3. *Κηρύσσει* την προσφυγή απαράδεκτη ως προς την αιτίαση σχετικά με το άρθρο 5 παρ.1 της Σύμβασης και παραδεκτή κατά τα λοιπά,
4. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 παρ.4 της Σύμβασης, και, κατά συνέπεια, *απορρίπτει* την συνεκδικαζόμενη προκαταρκτική ένσταση της Κυβέρνησης,
5. *Αποφαίνεται* ότι δεν συντρέχει λόγος να εξετάσει την αιτίαση σχετικά με το άρθρο 5 παρ.2 της Σύμβασης,
6. *Αποφαίνεται* ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης,
7. *Αποφαίνεται*
 - α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος οφείλει να καταβάλει, εντός τριών μηνών από την ημέρα που η απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ.2 της Σύμβασης, τα ακόλουθα ποσά:
 - ι. 650 ΕΥΡΩ (εξακόσια πενήντα ευρώ) σε κάθε προσφεύγοντα, συν κάθε ποσό που τυχόν οφείλεται ως φόρος, λόγω ηθικής βλάβης,
 - ιι. 1000 ΕΥΡΩ (χίλια ευρώ) από κοινού στους προσφεύγοντες, συν κάθε ποσό που τυχόν οφείλουν εκείνοι για φόρους, λόγω εξόδων και δικαστικής δαπάνης, στον τραπεζικό λογαριασμό του εκπροσώπου τους,

No F09222/2594

β) ότι από την εκπνοή της άνω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες,

8. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 21 Μαρτίου 2019, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 παρ.2

και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)
Renata Degener
Αναπληρώτρια Γραμματέας

(υπογραφή)
Ksenija Turkovic
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου εγγράφου σε γαλλική γλώσσα.
Η Μεταφράστρια: Χρ.Παπαζαρκάδα

